

ENTERIC FEVER ไข้มาลาเรีย* SYNTHOMYCETINE

** นายแพทย์ ชัญญู เพ็ญชาติ พ.บ. D.T.M.

Enteric fever นับว่าเป็นโรคที่พบบ่อยๆ ในประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากจำนวนคนไข้ที่เข้ามารับการรักษานใน ร.พ. จุฬาลงกรณ์ในปี พ.ศ. 2497 มี Enteric fever ถึง 99 ราย แต่ยกยมนว่าเป็นโรคติดต่อได้มยา Antibiotic ซึ่ง Specific ต่อโรคนี้คือ Chloramphenicol ทั้ง Natural และ Synthetic คือไปนเป็นการรวบรวม รายงาน คนไข้ เป็น Enteric fever 31 ราย ที่เข้ามารับการรักษายาบาดในแผนกอายุรศาสตร์ ร.พ. จุฬาลงกรณ์ (พ.ศ. 2497) โดยใช้ยา Synthomycetine

จากจำนวน 31 รายนี้ส่วนใหญ่รับไว้ใน ร.พ. รวดอาทิตยที่ 2 ของโรค คือมีจำนวน

24 ราย และอาทิตยที่ 3 ของโรค 6 ราย มีหนึ่งรายที่มิใช่มาแต่ถิ่นกว่าหนึ่งเดือน

การพิเคราะห์โรคอาศัย ประวัติ ตรวจร่างกาย ลักษณะของไข้ ชั้พจร และร่วมระ โดยการทำให้ Routine Lab. การเพาะเชื้อจากเลือดและ Agglutination สำหรับการเพาะเชื้อจากอุจจาระและปัสสาวะไม่ได้ทำใน 31 รายนี้ การเพาะเชื้อจากเลือดได้ผลมากเพียง 3 รายเท่านั้น เป็น S. typhi ทั้งหมด แต่ Agglutination ได้ผลบวกทุกรายทั้ง agglutination และ H - agglutination ผลเป็น S. typhi เสีย 29 ราย และ S. paratyphi A. 2 รายไม่ปรากฏว่ามี S. paratyphi B. เลย ผู้ป่วยในพวกนี้มอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป

อายุ (ปี)	13 - 20	21 - 30	31 - 40	41 - 50
จำนวนคนไข้	19	10	1	1
เปอร์เซ็นต์	61.29	32.25	0.03	0.03

* Synthetic Chloramphenicol ของบริษัท Lepetit S.p.A. Milan. (Italy)

** อาจารย์ในแผนกอายุรกรรม ร.พ. จุฬาลงกรณ์

จากนั้นจะเห็นได้ว่า โรค นพบ มาก ในวัย
 นกรวัย คือระหว่างอายุ 13 - 30 สำหรับอายุ
 สูงขึ้นไปก็พบน้อย

การถ่ายอุจจาระ พบว่าถ่ายอุจจาระ
 เป็นปกติ 13 ราย (41.93%) ท้องผูก 12
 ราย (38.7%) และท้องเดิน 6 ราย (19.
 35%) และในรายที่มีอาการโตมออาการ
 แฉกซ้อนเสีย 4 ราย คือ Haemorrhage ดังจะ
 ปรากฏต่อไป จากนั้นจะเห็นว่า Enteric fever
 ปรากฏท้องเดินและการพยากรณ์โรคไม่สู้จะดีเมื่อ

เทียบกับในรายที่มีท้องผูกหรือท้องปกติ

มีน้ำ ในคนไข้ 31 รายนี้ คิดว่ามี
 พบเพียง 7 รายเท่านั้น คือ เพียง 22.8% และ
 ในรายที่มีท้องผูกโตขนาด ตั้งแต่พอกดน้ำพบ
 ถึง 2 นิ้วมือ และค้ำไม่พบต่อไปเมื่อใช้หาย

Bronchitis อาการนี้เป็นอาการแทรก
 ซ้อนซึ่งค่อนข้างจะพบบ่อย ในคนไข้ กลุ่มนพบ
 9 ราย (29.03%) และบางรายก็ได้รับรอง
 จากการทำ X-ray chest แต่ว่าไม่มีอะไร
 มากกว่า bronchitis

การนับเม็ดเลือดขาว

W. B. C.	2000 - 5000	6000 - 9000	10,000 - 15,000
จำนวนคนไข้	19	9	3
เปอร์เซ็นต์	61.29	29.09	9.67

จาก data จะเห็นว่าส่วนใหญ่มี leuko-
 penia และรายที่ W.B.C. ต่ำกว่า 3000 ก็เป็น
 รายที่มีอาการแทรกซ้อน จากการ รักษา ดังจะ
 ปรากฏต่อไป

ผู้ป่วยทุกรายอยู่ในระยะของ Toxaemia
 หลังจากพิจารณาให้โรคได้แล้วได้เริ่มให้การรักษา
 โดยให้ Synthomycetine และให้น้ำอย่างเพียงพอ
 ขนาดของ Synthomycetine ที่ใช้คือ
 ให้ครั้งแรก 1.5 gm. (6 Capsules) และต่อ

ไปให้ 250 mg. (1 Capsule) ทุก 2 ชม.
 จนกระทั่งใช้ลงแล้ว 12 - 24 ชม. จึงเปลี่ยน
 ขนาดเป็น 250 mg. (1 Capsule) ทุก 6
 ชม. ต่อไปอีก 6 ถึง 8 วัน จากคนไข้กลุ่มนี้
 ผลปรากฏว่าอาการ Toxaemia ลดลงเกือบ
 ทุกราย นอกจากในรายที่มีอาการแทรกซ้อน
 คือ Haemorrhage 1 ราย สำหรับเวลาที่ใช้ติด
 ปรากฏผลดัง data คือ

เวลา	ภายใน 24 ชม.	3 ถึง 5 วัน	6 วัน
จำนวนคนไข้	6	23	2

จะเห็นว่าในส่วนใหญ่แล้วไข้จะลงในเวลา 3 ถึง 5 วัน แต่มีผลที่หนาสนใจคือมีถึง 6 รายที่ไข้ลงภายใน 24 ชม. ภายหลังให้ยา และใน 6 รายนี้เป็น para A. infection เสีย 2 ราย คือรายหนึ่งไข้ลงใน 6 ชม. ภายหลังให้ยาและอีกรายหนึ่งลงใน 10 ชม. อีก 4 รายเป็น S. typhi infection ผิดนคดัยกับรายงานของ R. Subramamiam, Madras, India. และเมื่อเทียบกับผลของการใช้ Chloromycetine จากรายงาน ฉบับเดียวกัน และรายงานของ D.E. Marmion จาก Egypt (1950) แล้วก็ไม่มียาเลยว่ามีรายใดที่มีไข้ลงภายใน 24 ชม. แต่ในรายเฉลี่ยแล้วมีผลคล้าย ๆ กัน คือไข้ลงภายใน 3 ถึง 5 วัน

Relapse พบ 2 ราย (6.45%) รายหนึ่งไข้กลับ 9 วันหลังจากหยุดยา และอีกรายหนึ่งไข้กลับ 37 วันหลังหยุดยา เมื่อเทียบกับรายงานของ R. Subramamian (8%) ซึ่งรักษาด้วย Synthomycetine แล้วผลก็ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อเทียบกับรายงานของ A.T. John และ V.S. Vinayam ปรากฏว่ามี relapse rate ถึง 41% ในคนไข้ 17 ราย โดยรักษาด้วย Chloramphenicol (ไม่ทราบว่าเป็น Natural

หรือ Synthetic) ในทั้ง 2 รายอาการ relapse ไม่รุนแรง ภายหลังที่ได้รับการรักษาด้วย Synthomycetine อีกชุดหนึ่งอาการก็ชัดเจนเป็นปกติ

ในคนไข้ 31 รายนั้นตรวจอุจจาระ พบพยาธิในลำไส้ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

พยาธิตัวกลม 2 ราย

พยาธิปากขอ 2 ราย

Trichuris Trichuria 2 ราย

Liver Fluke (opisthorchis 1 ราย)

ในรายที่เค็ดออก จากลำไส้ จนตาย 1 ราย เข้าใจว่ามีต้นเหตุมาจากพยาธิตัวกลม ส่วนพยาธิอื่น ๆ ไม่มีอาการเช่น

อาการแทรกซ้อน เมื่อก่อนให้การรักษามึน Psychosis 1 ราย อาการปรากฏเมื่อไข้ในอาทิตย์ที่ 2 และอาการชัดเจนหลังจากให้ Synthomycetine. Meningitis 1 รายได้มีอาการเมื่อไข้ในอาทิตย์ที่ 2 และหลังให้ Synthomycetine แล้ว, ภายใน 8 ชม. หลังจากให้ยาครั้งแรกอาการ meningitis ชัดเจน, Meningitis 2 รายได้ตรวจน้ำไขสันหลังปรากฏว่าปกติ แต่เมื่อให้การรักษาด้วยอาการค่อนข้างหายไป เค็ดออกจากลำไส้มี

4 ราย, 2 รายได้มีเลือดออกมากจากท้อง และอีก 2 รายได้มีเลือดออกหลังจากได้ให้ Synthomycetine แล้วทั้ง 4 รายได้มีเลือดออกหลังจากอาการท้องเดิน 2 รายแรกอาการดีขึ้นหลังจากให้การรักษาด้วย Synthomycetine และให้เลือด อีก 2 รายที่มีเลือดออกหลังจากได้ให้การรักษาคือ รายแรก (เลขที่ภายใน 7026/97) ได้มีเลือดออกหลังจากให้ Synthomycetine แล้ว 3 วัน โดยเริ่มมีท้องเดินก่อนแล้วจึงมีเลือดออก อาการท้องเดินนี้อาจจะเกิดจากยากี่ได้แต่อาการไม่รุนแรง แต่ถ้าท้องเดินเกิดจากโรคเองมักจะมีอาการรุนแรง ดังในรายของเราจึงเกิดเลือดออก และเป็นข้อแสดงว่าการให้ Chloramphenicol ไม่สามารถจะกินไม่ให้เกิดเลือดออกได้ รายนี้ใช้ลงในวันเดียวกับที่มีเลือดออกและก็ไม่มีไข้ขึ้นอีกเลย เลือดได้หยุดไป หลังจากการให้เลือด อีก รายหนึ่ง (เลขที่ภายใน 5392/97) อายุ 13 ปี ได้มีอาการท้องเดินก่อนให้ยาหนึ่งวัน และเมื่อเริ่มให้ Synthomycetine แล้วหนึ่งวันอาการท้องเดินไม่ดีขึ้น ผู้ป่วยได้อาเจียนเอาพยาธิตัวกลมออกมา 1 ตัวพร้อม ๆ กันก็ได้ถ่ายอุจจาระออกมาเป็นเลือด ไม่มีอาการปวดท้องหลังให้เลือด อาการดีขึ้น ต่อมาอีก 4 วันได้มีอาการฟุบแพบ

และมีเลือดออกทาง ทวารหนัก อย่างมากจนไม่สามารถจะแก้ได้ ผู้ป่วยได้ถึงแก่กรรมในวันนั้น เข้าใจว่าเลือดออกจากการรบกวนเม็ดในดำได้โดยพยาธิตัวกลม เพราะขณะมีไข้จะมีการเคลื่อนไหวมากขึ้น ก็อาจจะไปรบกวนเม็ดแดงทำให้เลือดออกมากจนถึงตาย

อีก รายหนึ่ง เป็น อาการ แซก ซ้อน จาก Synthomycetine คือมี Hypoplastic anemia คนไข้ (เลขภายใน 9505/97) อายุ 14 ปี อาการโลหิตจางได้เริ่มขึ้นหลังจากให้ยาไปแล้ว 8.5 gm. ใช้กดขึ้นไปอีก หลังจากหยุดยาและให้เลือด ใช้กดลดอาการโลหิตจางกดขึ้นเป็นลำดับ อาการแซกซ้อนหนักพบได้เช่นเดียวกับรักษาด้วย Chloromycetin

สรุป รายงานผู้ป่วย Enteric fever 31 ราย และได้ให้การรักษาด้วย Synthomycetine 30 รายได้ผลดี อีก 1 รายตายเพราะเลือดออกไม่หยุด สาเหตุเข้าใจว่ามาจากพยาธิตัวกลม รายที่หายส่วนใหญ่ใช้ลงใน 3 ถึง 5 วันหลังให้ยาครั้งแรก และมี 6 รายที่ไข้ลงภายใน 24 ชม. หลังให้ยาครั้งแรก มี relapse 2 ราย และมี Hypoplastic anemia ภายหลังจากให้ Synthomycetine